

An © 2015 Gannas

Kowsva



The Cornish Place



Gwerthji nowydh an Kowethas:
pella derivadow folenn 4.

Taves an Tir

Y hyllir kavoes an trydhegves ha'n
peswardhegves lyther-nowodhow
dhiworth ragdres Taves an Tir omma:

[http://us9.campaign-
archive1.com/?u=add2f8c8a90b762a
3b8b60797&id=bb746a7d58&e=ed0
6d16ac7](http://us9.campaign-archive1.com/?u=add2f8c8a90b762a3b8b60797&id=bb746a7d58&e=ed06d16ac7)

Rag kestava orth an ragdres
dannvenewgh e-bost dhe
tavesantir@gmail.com mar pleg.

An Gannas niver 465
mis-Gwynngala 2015
dyllys gans © Kowethas
an Yeth Kernewek ISSN
1469 705X



Skeusennow diworth Porkellis



Gorsedh Kernow:

Park Poltair, Sen Ostell, dy'Sadorn
an 5es a vis-Gwynngala, 2 eur,
kedhlow berr folenn 11.



**Kesva an Taves Kernewek
Apposyansow 2015**

Dyllys gans **Tony Hak**, Skrifennyas
rag Apposyansow, **Kesva an Taves
Kernewek**.

**Hevlyna y sewenas 47 ombrofyer yn
apposyansow an Gesva. Keslowena
dhedha, onan hag oll!**

Kynsa Gradh: Sewen Gans Bri

Serge Autin, Breten Vyghan
Mark Easton, Fowydh
Susan Lumley, Kelliwik
Jennifer Rickard, Loundres
Mike Sadler, Aberplymm
Marion Smith, Porthia
Rachel Toynbee, Loundres
Judith Vandy, Kammbroonn
Justin Williams, Resrudh
Leslie Witham, Porthia

Kynsa Gradh: Sewen

Marjorie Barrett, Ostrali
Ivor Corkell, Kammbroonn
David Dawe, Lannstefan
Susan Dustow, Heyl
Louise Garner, Sen Ostell
Steven Huxford, Loundres
Kate Neale, Loundres
Helen Pascoe, Kammbroonn
Nigel Polkinghorne, Pennsans
Wayne Tonkin, Resrudh
Andrew Toynbee, Loundres
Daniel Tregear, Hellys
Marie Williams, Resrudh

Nessa Gradh: Sewen Gans Bri

Andrew Bolton, Pow Belg

Mark Elton, Loundres
Michael Rottenbury, Porthia

Nessa Gradh: Sewen

Ronan Ar Berr, Breten Vyghan
Duane Glasby, Pennrynn
Jakelin Gourmelon, Breten Vyghan
Alice-Rose Holland, Hellys
Philip Hurley, Kalstok
Caroline Lane, Aylesbury
Brian Pocock, Heyl
Jamie Purves, Truru
Matt Sharp, Essa
Rebecca Sharp, Essa
Ashley Taylor, Kalstok

Tressa Gradh: Sewen Gans Bri

Philip Newton, Almayn
Dee Hunt, Hellys
Shaun Toft, Aberfal

Peswora Gradh: Sewen

Penny Champion, Loundres
James Daniel, Pennsans
Jacqueline Heard, Bud
Rod Sheaff, Lyskerrys
Jacqueline Wheaton, Potters Bar

Peswora Gradh: Sewen yn Rann

Jakki Love, Pennsans
Wendy Simpson, Bosvenegh

Solempnita rag an re sewen a vydh
synsys dhe Lys Kernow dy'Sadorn an
12^{ves} a vis-Gwynngala.

Kesva 
an Taves Kernewek
Cornish Language Board

Lyther a Alban

a-dhiworth Yowann Byghan

(agan kesskriker arbennik albanek)

An wrannenn ha'n lowarn

Nans yw moy es deg blydhen warn ugens, my a skrifas kan henwys 'An Wrannenn'. An gan ma a waynyas y'n kesstrif *Celtavision Song Contest* yn Iwerdhon y'n vlydhen 1984 – an kynsa trygh gans Kernow vyth oll y'n kesstrif na. Ytho, ragov vy, yth yw an wrannenn edhen nebes arbennik.

Herwydh an henhwedhel klassek, hag yw derivys dhynn gans Aristotle ha gans Pliny, kyn fo an er an edhen an moyha galloesek y'n bys, an moyha konnyk yw an wrannenn. Yn kesstrif ordenys gans an duwow rag dewis 'myghtern an ydhyn', an wrannenn a omgudhas yn pluv-lost an er, hag yndella a nijas ughella agesso ev.

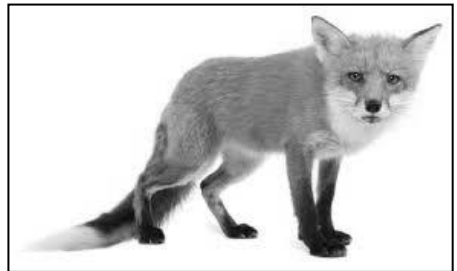


gwrannenn

Yn Alban, yth yw an wrannenn aswonny's avel edhen gonnyk ha kall, mes ynwedh avel kroadur prow't ha leun a omboesekter. Dell lever an lavar koth

omma, 'Is mòid i sin, is mòid i sin', mar thuir't an dreathan-donn nuair a rinn e dileag sa mhuir mhòir' ('Yth yw brassa gans henna, yth yw brassa gans henna,' yn medh an wrannenn, ha hi ow pisa dryppenn y'n mor meur).

Yma kroadur arall aswonny's avel kroadur konnyk ha kall: henn yw an lostek po lowarn, henwys yn Gàidhlig po *sionnach* (leverys shynn-agh – mes bedhewgh war – Sìneach, leverys shyn-yagh, a styr Chinek!) po *madadh-ruadh* (leverys matt-a-ru-agh, hag ow styrya ki po bleydh rudh). Mes pyneyl an dhew enyval ma yw an kalla? An wrannenn po an lowarn? Ottomma henhwedhel albanek hag a re dhyn an gorthyp.



lowarn

Unn jydh a-varr y'n gwenton, yth esa gwrrannenn ow hwilas stoff rag neythi. Hi a gavas tyskenn stoff da, mes ny ylli hi hy thenna yn-mes: nyns o hi krev lowr.

Y nesas lowarn.

'A yll'ta ri dhymm gweres?' a wovynnas an wrannenn orth an lowarn.

'Ha pandr'a wreta daskorr dhymm avel gober, mar kwrav ri dhis gweres?' a wovynnas an lowarn.

An wrannenn a ombrederis pols

byghan. ‘My a vynn ri dhis ‘*peic ha ceannan*’ ‘ yn medh hi. (*Peic*, leveryys peyghk , po *peck* yn Sowsnek, yw musur koth greun, ha *ceannan*, leveryys *kyawn-ann*, a dal dew beic.)

‘Da lowr,’ yn medh an lowarn, ha ri gweres dhe’n wrannenn a wrug.

Y’n kynyav, wosa an drevas, yth eth an lowarn dhe’n skiber rag hwilas an wrannenn. Ottena hi gans hy fleghes, pur vysi owth helghya anpryvyon ha boes arall.

‘Hay, a wrannenn vyghan!’ a armas an lowarn. ‘Perthi kov ahanav a wre’ta? Ty a ros dhymm ambos a *beic* hag a *geannan* y’n gwenton.’

‘Gwrug yn hwir,’ yn-medh an wrannenn. ‘Perthi kov a wrav. Hag otta i.’ Ha hi a skrijas yn ughel, ‘Peic ha Ceannan ! ‘Peic ha Ceannan !’ Ha gans henna, dew helgi euthyk bras a lammas a-berth y’n skiber ha hartha yn ughel kepar dell bedhens keun-ifarn. Aga henwyn, heb mar, o Peic ha Ceannan! An lowarn a fias dhe’n fo, gans y lost rudh ynter y dhiwesker helelgh, hag yndella, ny a woer bos an wrannenn an kalla edhen ha’n kalla kroadur oll y’n bys.

Kowethas an Yeth Kernewek Gwerthji Nowydh

Kowethas an Yeth Kernewek yw pur lowen derivas bos igerys aga gwerthji nowydh, **Kowsva**, dy’Sadorn an 1a a vis-Est (soweth nowodhow re dhiwedhes rag bos dyllys yn An Gannas mis-Est).

Snod brithenn genedhlek kernewek a veu tregys gans Mer Rysrudh, Will

Tremayne, dhe 10 eur. Boes a veu paresusys gans ombrofyer Taves an Tir, Hester,

Alena rag Kowsva, 65 West End, Rysrudh TR15 2SQ, a vydh igor Dy’Lun, Dy’Mergher ha Dy’Gwener, 10 eur dhe 1 eur gans Rob Simmonds, Soedhek Taves an Tir, ha dy’Sadorn 10 dhe 1 eur gans agan bodhogyon hel.

Mar mynnir vystytya an gwerthji dhe dermyn arall, pellgows mar pleg orth Dee Hunt, Soedhek Skoedhyans an Kowethas, 07568 391977.

An gwerthji a vydh igor ynwedh rag hwarvosow a-dro dhe henwyn-tyller ha yethek dres an hav ha bys y’n kynyav. Manylyon a vydh argemmynnys yn lyther-nowodhow Taves an Tir (e.bost tavesantir@gmail.com) ha war folenn Faslyver an Kowethas.

Skeusennow folenn 12.

Agas gweles ena!

Yeth an Werin

Dell glewyn, Yeth an Werin arbennik a veu synsys dhe Borkellis dy’ Lun an tressa mis Es.yn Tavern an Sterenn.

Paul Moss, derivador diworth BBC Radyo 4, a dheuth ena, ow kewel a-dro dhe dhigresennas. Yth esa klass rag dallethoryon dhe 7:30wh, ha’n Yeth an Werin a dhallathas dhe 8wh.

Diworth an Pennskriker: *gwarnyans a-varra mar pleg, mar kyll bos. Nowodhow an gwerthji Kowsva ha’n Yeth an Werin kampoellys a-ugh a dheuth re dhiwedhes rag dyllans mis-Est An Gannas. Yth esov ow pareusi dyllans mis-Gwynngala hedhyw, an 1a a vis-Est! Ow dyllans mis-Est a dheuth der an post hedhyw vyttin. Wosa gorfenna an tekst, res yw dannvon dhe’n pryntji yn Lyskerrys, 10ves Est*

an prys ma, ha gortos an pryntyans dhe vos gwrys. Res yw dhe Sally Mollard mos dhe'n pryntji diworth hy chi yn Sen Neot rag kyrghes an dasskrifow, Tony Hak a bareus an libels ha lytherow kov ha'ga dannvon dhe Sally. Sally a bareus an maylers dhe vos gorrys dhe soedhva an post. Ena An Gannas a dheu wor'tiwedh, lytherdoll nessa klass, dell waytyn dhe dhalleth an mis. Ytho mars yw degenmerys kedhlow wosa kynsa seythun an mis, dout meur yma y fydhons dyllys a-dermyn. Erthyglow, hwedlow hirra, rag ensampel Lyther a Alban, yw parys lies seythun po lies mis kyns bos dyllys!.

Govynn a Vri

Yma an paper-nowowdhaw *The Daily Mirror* ow kovynn mars yw dhe les dhe Gernowyon gwitha yeth 'koth' an pow. An erthygel a yll bos gwelys omma:

<http://www.mirror.co.uk/news/uk-news/signs-cornish-language-put-up-6160394>

hag y hyllir ri dha vreus dre votya.

An Prov hwedhel gans Mary Sutcliffe

'Hemm yw chi pur goth,' yn-medh an gidyer tornyasek. 'Dell leverir, omma yth esa trigys Robert, Yurl Mortain, wosa Gwylm an Konkerour dhe ri dhodho governans Kernow. Mes a verr spys wosa henna an chi a dheuth ha bos kerth teylu arall hag i o trigys omma dre hwegh kansblydhen. Yth esa unn perghenn, dell wonn, Skwier Arthur y hanow. Ny wonn y hanow teylu.'

'Eus spyrysyon y'n chi?' a wovynnas Gwenever. 'Pur dhidheurek dhymm yw hwedhlow yn kever spyrysyon. Ha'n chi

ma, gans an hen fosow loes ha prenyer poes ha du, yw le pur wiw rag spyrysyon.'

'Martesen,' a worthybis an gidyer, 'mes my ow honan, bythkweyth ny welis spyrys vyth yn ow bywnans ha hemm yw torn istorek sad ha nyns yw yn kever henhwedhlow tarosvannus.'

'Drog yw genev,' yn-medh Gwenever, ankombrys.

'Ny vern,' a hwystras dhedhi hy gour, Tom. 'My a dyb bos henna govynn da. My a vynn dismygi an gorthyp.'

Wosa koen, Gwenever ha Tom eth dhe-ves dhiworth an ostel ha kerdhes oll a-dro dhe'n bownderyow, bys pan omgavsons yn ogas dhe'n chi koth re biens ynno dohajdyhweyth.

'Deun ni ynno rag gwel arall,' yn-medh Tom. 'Nyns eus denvyth ena.'

'Ny wonn,' a worthybis Gwenever. 'Nervus ov vy. Tyb mara'gan gwella nebonan. Martesen yma spyrysyon.'

'Ty wokki,' a worthybis Tom. 'Travyth ny yll agan pystiga. Ny vydhyn marnas pols.' Hag ev a entras der an yet a-dryv; ytho res o dhe Wenever sywya po gortos hy honan oll. Hi a erviras sywya. I a removas gans rach a-dreus an glesin ha sevel yn skeus an ywin hir. Dison o oll, lowarth ha chi. Ena kowann a skrijas. Awel glor yeyn a wrug dhedha degrena.

'Deun ni dhe dre,' yn-medh Gwenever. 'Orth ow brys, ny amont mann godriga na fella.'

'Diw vynyenn ha ny a wra mos,' a bledyas Tom. 'Nyns on ni yn peryll. Nyns eus spyrysyon vyth. Ha'n gidyer a leveris ev dhe vos omma ha bythkweyth

ny welas travyth tarosvannek.'

Skant re lavarsa ev hemma, pan omdhiskwedhas, dell hevel, golow koynt ha niwlek ow kwaya a-hys an fos war-tu ha fenester war soler. An furv wannliwek a slynkyas a-nans an fos ha furv arall a nesas a-dreus an glesin war-tu ha'n kynsa furv. An awel glor a dheuth ha bos oerwyn; yth esa omglewans godros ow skolkyas y'n ayr. Tom ha Gwenever a sevis anwayadow dre vrowagh, aga holonn ow kweskel yn uskis ha hwys yeyn war aga thal.

Golow a lughesis, unnweyth, diwweyth; tardh a shakyas dor. O ev tardh taran? Nyns esa kommolenn vyth. Gwenever a rabalyas dorn Thomas hag ev a's byrlas yn tynna. Ena yth esa oulyans kynvannel, ow merwel yn taw. Travyth a wayas y'n lowarth. Gwenever ha Tom a slynkyas a-ves a'n lowarth ha poenya fest yn uskis dhe-dre dhe'n ostel.

Ternos vyttin, hag i ow vysytya neb kastell arall, Gwenever a drovyas mynysenn, pan o an gidyer y honan ha'n bagas ow rosya y'n lowarthow wosa kroust, dhe wovynn yn kever perghenn kyns an chi koth re welsens de.

'A yllowgh leverel dhyn neppyth moy yn kever Skwier Arthur?'

'My a yll, mars yw dhe les dhy'hwyhwi,' a assentyas an gidyer. 'Y'n seytegves kansblydhen, Skwier Arthur o noswikor strik ha sewen, ha, dell leverir, ny vedha soedhogyon an tolljy assaya y lettya. Mes y'n vresel sivil, ev ha'y deylu o marghogyon gatholik ha lel yn tien dhe'n Vyghtern Charles. Dres an vresel, Arthur ha'y das a vatalyas rag an myghtern, ha tas Arthur a veu ledhys y'n vatel yn Strasnedh. Ny

wodhon ni an hwedhel kowal, drefenn i dhe dhistrui kovlyvrow an bluw kepar dell wrug meur a dus jentyll katholik y'n termyn na wosa budhogoeth Oliver Cromwel, ma na ylli skoedhyoryon Senedh budhogel, an Brotestans, aga usya avel dustuni er aga fynn. Warlergh an henhwedhel, wosa an vresel, Arthur ha'y vyrgh Kate a besya dyghtya bargentir ha'ga stat kepar dell wrussens kyns.

Teg, hardh, kolonnek o Kate hag anserghek, drefenn bos rewl chi an teylu dhedhi a-dhia vernans hy mamm. Hag ogas dh'aga chi, yth esa trigys teylu poesek arall. Mab an teylu na, Yowann y hanow, a gara Kate fest yn ta ha hi a'n kara ynwedh. Dre vras, perghenn an stat brav re bia lowen rag y vyrgh dhe dhemmedhi mab y gentrevek golusek, mes y'n kas ma yth esa kudynn kales dres eghenn. Teylu Yowann o skoedhyoryon Chiow an Senedh ha'n Repoblek. Yn tybyans tas Kate, Yowann ha'y deylu o traytours ha kablus a voldrans Myghtern Charles. Ny ylli Kate demmedhi gans mab traytour, a dhybis hy thas. An vresel re dreylsa kentrevek erbynn kentrevek.

Yowann ha Kate a erviras poenya dhe-ves war-barth. Unn nos, Kate a gramblas dre fenester ha diyskynna yn diwvregh hy harer. Mes anfeusik ens i. Tas Kate a glewas son aga gwayans. Ev a dheuth yn-mes a'n daras, gans y wonn, poran dell sevsons ow stroetha. Nebes tus a lever Arthur dhe denna erbynn an dhew geresik dison.

Tus erell a lever Kate dhe assaya mos yntra hy thas ha'y harer hag a veu ledhys dre wall; ha wosa henna Arthur ha Yowann a wrug omladh ha Yowann a

veu ledhys. Ny wonn neppyth arall yn y gever.’

‘Gonn meur ras dhis,’ yn-medh Gwenever. ‘Pes da yw genen godhvos an istori ma.’

‘Plesour,’ a worthybis an gidyer.

Gwenever gans Tom a rosyas dhe- ves y’n lowarth.

‘Ytho, Tom,’ a besyas Gwenever. ‘Apert yw bos an furvow ha’n sonyow koynt nyhewer spyrysyon Yowann ha Kate yn le may fons ledhys. Lemmyn ni a woer bos spyrysyon yn tevri. Ni a’s gwelas. Hemm yw prov.’

‘Hmm,’ a worthybis Tom, ansertan, dell hevel. ‘Martesen.’

Servis Eglos dydhyasow avisys

An Revrond Jane Kneebone a dhannvon kedhlow a-dro dhe servisyow a dheu:

6^{ves} mis Gwynngala Sen Ostell, Gwesperow an Orsedh, 3 eur.

20^{ves} mis Gwynngala Chapel Methodek Sen Iv. Goldheys.

27^{ves} mis Gwynngala Eglos an Bluw Tresulwedhen. Goldheys, 3 eur.

30^{ves} mis Gwynngala, Penneglos Truru, 5.30. Oferenn Kenys Solem rag Goel Sen German

Pella derivadow a-dhiworth:

Rev Jane Kneebone

☎ 01637 873135, ☎ 07966 703924

janekneebone@gmail.com



Nawbedrek

A yll’ta dismygi an ger a naw lytherenn? Py lies ger a moy es 3 lytherenn a yll’ta kavoes, res yw dhis devnydhya pub lytherenn unnweyth yn pub ger ha res yw dhis devnydhya an lytherenn yn kres an pedrek yn pub ger.

O	L	G
H	D	E
E	I	D

Gorthyp mis-Est:
omwodhvos

argemryn: Gwerthji Kernewek

Keskewsel, 24 Plen an Varghas, Ryskammel, PL32 ☎ 01840 211725 (dygthyer **Jerri Jeffries**).

www.keskewsel.com

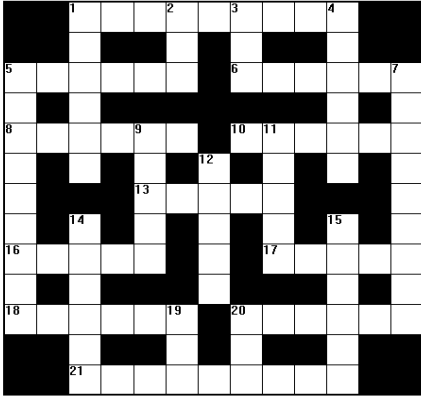
argemryn: Radyo an Gernewegva

Radyo an Gernewegva yw towlenn radyo yn Kernewek pub seythun; restrys yw gans **Matthew Clarke** ha dell leverir yth yw an gwella ilow ha kows y’gan taves kernewek.

Y hyllir goslowes orth:

www.anradyo.com

<h2 style="margin: 0;">Krowseryow</h2> <p style="margin: 0;">gans Ray Edwards</p>



a-dreus:

- 1. An mis ma (9)
- 5. Dohajydh (6)
- 6. Hwoer ow mamm (6)
- 8. Moy es onan (6)
- 10. Toul rag tregghi (6)
- 13. Shakya (5)
- 16. Myrgh ow mamm (5)
- 17. Ken (5)
- 18. Wosa Gwener (6)
- 20. Godhvos (6)
- 21. Mos yn-nans.(9)

war-nans:

- 1. Hembrenkyas (6)
- 2. Teyrgweyth tri (3)
- 3. Gemm yn Sowsnek (3)
- 4. Daffar rag provia ayr (6)
- 5. Dama (9)
- 7. Eglos bras (9)
- 9. Envi (6)

- 11. Fara war-lergh bodh ken onan (5)
- 12. Hanow gorow ha niver benow (5)
- 14. Gwaynch an morow war-lergh an loer (6)
- 15. Kewsel pur gosel (6)
- 19. Pan yw tewl (3)
- 20. Ebron yn Sowsnek (3)

Gorthybow dhe'n krowseryow mis-Est



<h2 style="margin: 0;">Lowender Pyran</h2> <p style="margin: 0;">Mis-Hedra 2015</p>

Agan goel keltiek kernewek a dhons hag ilow a vydh synsys hevlyna yn tyller arall, tyller nowydh yn tien rag an goel, wosa lies blydhen yn Porthpyran.

Hemma a vydh **An Ostel Atlantek, Tewynn Pleustri**, tre meur hy bri yn istori keltiek a Gernow ha genesigva agan Bardh Meur nowydh, keffrys, dell grysyn, agan Kannas Bardh Meur nowydh. An goel a bes ynter an 14^{ves} ha'n 18^{ves} a vis-Hedra.

Pella derivadow yn An Gannas a dheu.

Hwedhlow Ki Blewek
gans Jowann Richards

Onan a hwegh hwedhel a-dro dhe Gi Blewek, kynsa dyllys yn An Gannas 2000.



3. Dyskans-Kewer

Tra goynt yw homma. Tus yw konnyk yn lies fordh, heb mar. Martesen treweythyow i a yll bos mar gonnyk ages keun – ogas. Ni keun a yll blasa traow na yllons i aga blasa, ha ni a yll klewes trosow na yllons i klewes heb mar, ha ni a yll gweles tarosvannow na yllons i aga gweles. Mes spit dhe henna, trweythyow i a yll bos pur gonnyk.

Mes tus a yll bos pur benn-sogh, dell hevel dhymm.. Rag ensampel, an myttin ma, my a vynna mos dhe gerdhes gans Mestres, dell yw usadow, ha rakhenna my a esedhas ryb an daras ow shakya ow lost hag ow mires orth Mestres gans govenek. Mes Mestres a shkyas hy fenn.

‘Na, Tywokki!’ yn-medh hi. ‘Ny yllyn mos lemmy. Pur lyb yw y’n eur ma. Mir! Ha gans henna hi a igoras an daras may hwellen vy. Yn sur, yth esa hi ow kul glaw bras eutyk ha my a gildennas skaffa gallen.

Ha henn o henna. Skant ny yllyn vy krysi ow diwskovarn! A ny wodhya hi gwell es henna? Pandra yn kever an daras a-dhelergh? Menowgh yth yw an gewer pur dha a-der an daras a-dhelergh. Mes na, ny brederis hi yn kever henna

mann! My eth dhe’n daras a-dhelergh hag esedha rybdho, arta ow shakya ow lost. Mes ny wrug Mestres travyth marnas hwerthin.

‘Ogh, Tywokki!’ a grias hi. ‘Ny vydh an gewer gwell ena!’

Mes fatell ylli hi godhvos henna? Sur en vy bos brav an gewer war du arall an chi. Mes ny vynnas hi mires.

Mes my re bia ewn heb mar. Ty a wel, pan igoras Mestres an dohajydh na, yth esa an howl ow splanna! Mar koslowsa orthiv kyns, ni a ylli mos dhe gerdhes y’n myttin!

Lytherennans

~ ha henwyn-tyller ~
gans Graham Sandercock

Nowydh dyllys rag Gorsedh Kernow yw lyver henwyn ranndir an Orsedh. Meur dhe les yw hemma dhymm drefenn ow mamm hag ow thas dhe vos genys y’n dre na hag oll ow herens-wynn trigys ena, kenderwi, ewntres, modrebeth ha’m teylu oll yn hwir – yn Sen Ostell (dell yw lytherennys yn Kernewek Kemmyn).



Eglos an Bluw

An lyvrik nowydh yw henwys ‘Henwyn-Tyller S. Austel’. Nyns yw kevys an diwvogaenn /au/ yn Kernewek Kemmyn; *Australia* = Ostrali h.e. ha’n arwoedh fonetek yw [ɔ] skrifys avel ‘o’ yn pub ger ow talleth gans ‘os’ y’n Gerlyver Meur. An dhiwvogaenn sowsnek /au/ yw leveys yn fordh dhihaval yn Frynkek –‘automatique’, ‘Australie’, ‘Autriche’ rag ensampel; ‘Autriche’, Sowsnek ‘Austria’, Almaynek ‘Osterreich’ a dheu a’n ger almaynek ‘Ost’ = Est yn Kernewek.

Ny gonvedhav na hwath prag yth yw kevys skrifys y’n lyvrik henwyn gans ‘bian’ –varienn dhiwedhes martesen, pana gemmysk! Rag ensampel ‘Bosskaw Vian’, ‘Karn Bian’, ‘Rosvian’, ‘Porthbian’ – henwyn istorek kampoellys y’n keth lyvrik ma: *Porbichan c1270*; *Porthbyhan 1296*; *Porpighan 1339* hag a dhiskwedh yn kler bos neppyth ynter an ‘bi-’ ha’n ‘-an’: ‘-gh-’ ow ri ‘byghan’ yn KU ha KK. Nyns yw homma an furv dyllys y’n gerlyver warlinenn FSS hag o ‘byhan’ hag a-wosa gwellhes dhe ‘byghan’ wosa an daswel.

Da yw genev gweles ‘Penrice’ avel ‘Pennrys’. Gwell yw martesen skrifa an ger Sowsnek ‘ford’ avel ‘rys’ yn Kernewek kynth eus nebes ow leverel bos anhanow ‘Redruth’ ‘Resrudh’ yn le ‘Rysrudh’ (Kembrek ‘rhyd’). Kemmyskys yw yn lytherennansow istorek; an ger ‘res’ a’n jeves styryw erell diblans ynwedh, Mes y’n henwyn erell y’n lyvrik nowydh an elvenn ‘res-’ yw devnydhys rag ‘ford’.

Dhe’m brys vy an pyth yw *skrifys* gans ‘y’ yn Kembrek a dal bos skrifys gans ‘y’ yn Kernewek: sygh, Kb sych;

ynys, Kb ynys; trysa, KB trydydd; pyskador, Kb pysgodur h.e., h.e., h.e., kynth yns skrifys gans ‘e’ yn Bretonek: sec’h; enez; trede; pesketaer h.e. Yma an keth kemmysk ynter Kernewek KK ha FSS gwydhenn/gwedhen; blydhen/ bledhen. Ny’m beus omsynsi prederi bos Kernewek Kemmyn moy kesson y’n kasow ma.

Y’n keth termyn da yw genev gweles henwyn na veu konvedhys genev: Screda/Skreda a haval bos hanow nowydh ha heb styr apert (martesen Sowsnek). Cuddra yw hanow arall nag o kler gweles y dhevedhyans mes y’n lyvrik nowydh ni a wel an lytherennans istorek *Crukdu* 1299 hag a hevel bos Krug + dowr. Nyns yw kevys y’n lyvrik henwyn erell heb styr apert, rag ensampel Poltair, tyller an Orsedh hy honan yn 2015.

Kyn krodhvolis nebes a-ugh a-dro dhe gessonans an FSS, an henwyn yw hwithrys yn ta, gans lytherennansow istorek ha’ga dydhyow, hag a re dhyn gwella konvedhes an ranndir.

Dyllys yw gans Kesva an Taves Kernewek ISBN 978-1-908965-19-6 hag a yll bos prenys heb mar diworth stall yn park an Orsedh.

Gerlyver Poket

Parys vydh an **Gerlyver Poket** nowydh, **Kesva an Taves Kernewek**, pennskriker **Dr Ken George**, erbynn dydh an Orsedh. Hemma a gemmer le an **Gerlyvrik** re beu gwerthys yn y vilyow seulabrys. Pella derivadow a vydh dyllys yn An Gannas mis Hedra.

Arwoedhigow

Kowethas byghan albanek, 'The Bonny Badge Company' a werth arwoedhigow lemmy, 59 mm aga threusles¹, gans an lavar 'Kerneweger ov vy' ha 'Dydh da!' (skeusem, braster gwir, folenn 12).

Kost an arwoedhigow yw: £3 (rag onan); £5 (rag 2), £12 (rag 6), £18 (rag 12) ha prisyow isella hwath rag brassa mynsow, post ha fardellans synsys y'n pris.

Pella derivadow diworth:

ybyghan@yahoo.com

Chekennow a dal bos skrifys dhe Yowann Byghan (agan kesskrifer albanek) ha dannvenys dhe: Townhead of Glengaber Cottage, Dunscore, Dumfries & Galloway, DG2 0JQ, Alba/Scotland.

Gorsedh Kernow Berdh Nowydh 2015

Soedhek Wask an Orsedh, Delia Brotherton a dhellos nowodhow a'n ugens bardh nowydh degemmersys dhe Sen Ostell hevlyna.

Y'ga mysk yma naw bardh der apposyans y'n yeth kernewek re sewenas wosa ober hir ha diwysyk bys y'n peswora gradh an apposyansow yn-dann Gesva an Taves Kernewek.

An re ma yw:

Tony Burt, Ryskammel;

Pamela Cox, Lynngonna;
Stephen Gadd, Kammbronn;
Peter Harwood, Strasnedh;
Bramwell Hayes, Welwyn Garden City (Sita Lowarth Welwyn);
Kathryn Jones, Tregarrek;
Penny Melmoth, Porthia;
Rosalind Peskett, Pennsans;
Ruth Webb, Sen Ostell.

Keslowena dhedha oll keffrys dhe'n unnek bardh nowydh erell a veu degemmersys drefenn aga ober rag Kernow.

Lyver Dyski

Dyllys yw lemmy an lyver **Holyewgh an Lerg** yn Bretonek may hyllir dyksi Kernewek heb bos edhomm a Sowsnek na Frynkek.

Kynth yw gwrys dhe gynsa rag Bretonegoryon y fia dhe les ynwedh rag Kernewegoryon a vynnysa dyski tamm a Vretonek po dhe'n lyha keheveli an dhiw yeth hwoer.

An treilyans a veu gwrys gans Ken George ha Ronan Tremel hag a veu gwerthys dhe'n kynsa treveth dhe Woel Keswlasek An Oriant, mis-Est 2015.

Dyllys gans Kesva an Taves Kernewek (gwerthpris dhe vos avisys).

An Gannas yw dyllys pub mis gans **Kowethas an Yeth Kernewek**. An Skrifennyas yw Tim Hambly, 12 Stret an Duk, Lannstefan Wartha, Kernow, PL15 8HD ☎ 01566 773716:
 Pennskriker An Gannas yw Graham Sandercock hag yw lowen degemmers erthyglow ha skeusennow dhe vos dyllys:
grahamsandercock@bluevonder.co.uk

¹¹ **treusles** (treus + les), *diameter*



Skusennow diworth igeryans gwerthji nowydh an Kowethas.

Routh a-rag an daras.



Dr Loveday Jenkin, Kaderoos an Kowethas, a dhynnergh an westoryon



Loveday ha Mer Rysrudh, Will Tremayne a dregh an snod. Chons da ha bywnans hir dhe'n gwerthji nowydh ma yn Rysrudh!

Arwoedhigow
derivas ha kedhlow folenn 10



An Gannas 2015